

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XIII. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

heredibus ex sententia communi DD. ab-
solvitur; quia respectu damni ex vulnera-
tione, & morte consecuti alter alterum in-
juriā non afficit; hæc enim non fit vo-
lenti, & contententi. Molin. D. 22. cit.
Less. dub. 21. concl. 1. cit. fin. Laym. co-
roll. 1.

Ceterum si Homicidium non fit do-
lo, sed culpā commissum, qualis tunc cul-
pa ad restitutionem obliget, & an casu,
quo occisor, antequam in Judicium fue-
rit vocatus, est mortuus, hæres ejusdem
ad compensationem illius teneatur, dice-
tur infra Tit. 36. de injur. & damn. dat.

TITULUS XIII.

De Torneamentis.

S U M M A R I U M.

1. Quid sint Torneamenta?
2. Quot modis fieri possint?
3. 4. 5. An, & qua ratione sint probi-
bita?
6. An licita sint Clericis?
7. Poena Torneamentorum in casu probi-
bito.

Homicidii, de quo hætenus, causæ,
& occasiones frequentiores sunt Tor-
neamenta, Duella, & Ars Sagittariorum,
seu Ballistariorum: hinc ista voluit Ecclē-
sia prohibere, ut Homicidia evitentur.

Quæritur 1. quid sint Torneamenta,
& quot modis fieri possint? *¶ Tornea-
menta*, Germanicè *Thurnier* / sunt Nundina,
sive Hastiludia, & solennes pugnae
equestres, in quibus milites, sive, ut supe-
rioribus Sæculis in Germania frequens erat,
Nobilitas equestris ex condito convenire,
& ad ostentationem virium, peritiæ
tractandi arma, & audaciæ suæ congregari
solent per textum *c. Felicis 1. b. tit.* & no-
tant Host. *hic n. 1. in Summ.* Vivian. *in c.*
1. cit. pr. Gonzal. *ibid. n. 5.* Vallens. *hic*
n. 1. Zœl. n. 1. Honor. n. 1. Engl. n. 1.
Pirhing n. 1. König n. 1. Schambog. n. 2.
Wiest. n. 2. Reiffenst. n. 2. Magnif. P.
Schmier p. 2. de Delict. c. 3. n. 97.

Fieri autem Torneamenta duplici
modo possunt. 1. temerè, adhibendo
hastas, habentes acutas sibi præfixas cus-
pides, aliæque arma expedita ad infligen-
da vulnera. 2. adhibita cautelâ, uten-
do v. g. hastis sine cuspide, aut aliis ar-
mis hebetatis.

Quæritur 2. an, & qua ratione
Torneamenta prohibita sint? *¶* distin-
guendo inter Jus antiquum, & novum; nam
veteri Pandectarum Jure etiam primus ex
duobus *n. præc.* relatis congregandi mo-
dis videretur fuisse permissus *l. qua actione*
7. S. si quis 4. ff. ad Leg. Aquil. & l. solent 2.
S. S. C. cum ff. de Aleatorib. Antiquo au-
tem Jure Canonico etiam alter congregandi
modus per *Clem. V. in Concil. Vienn. Constit.*
incipit *Passiones* sub Excommunicatione Pa-
pæ reservata erat vetitus, propter immo-
dicos sumptus, qui tunc melius in subsidium
R. P. Schmalzgrueber L. V. T. I.

3. Ea celebrantes, si in illis occumbant, pri-
vantur Sepulturâ Ecclesiasticâ, non ta-
men S. Viatico.

9. Quam immunes sint ab ista poenâ?

10. Sub eadem poena prohibita est agitatio Tau-
rorum.

11. Nisi caveatur sufficienter, ne cades contingat.

Terræ Sanctæ, Bello Sacro fervente, suis-
sent impensæ.

Novo Jure tam Civili, quàm Cano-
nico solum prohibentur Torneamenta pri-
mo modo exercita, ut patet ex *l. un. c.*
de Gladiator. & c. Felicis 1. ac c. fin. b. tit.
Ratio additur *c. Felicis cit.* quia inde *mortes*
*hominum, & animarum pericula sepe prove-
niunt*: unde etiam *ibidem* nuncupantur *De-*
testabiles nundinae, vel ferie. Neque ob-
stat, quod *Clemens V.* ut dictum est *n.*
præc. Torneamenta prohibuerit generali-
ter, adeoque etiam ea, quæ secundo mo-
do, & sine vitæ periculo committuntur;
nam prohibitio illa dein ad instantiam Regis
Franciæ, & Navarræ, nec non Principum
Germaniæ à *Joann. XXII. Extrav. un. b.*
tit. est revocata, ex ea causa, ut plures
haberentur exercitati milites, qui mitti
possent pro subsidio Terræ Sanctæ contra
Barbaros, contra quos tunc adhuc Bellum
Sacrum fervebat. *Azor p. 3 l. 2. c. 15.*
not. 1. Vivian. in Extrav. cit. pr. Wag-
nereck ibid. in Summ. Gonzal. in c. fin. cit.
n. 6. Barbof. in c. 1. cit. n. 2. Vallens. hic
n. 3. Zœl. n. 2. Engl. n. 2. König n. 3.
Schambog. n. 6. Reiffenstuel n. 8.

Dicendum igitur, Torneamenta, si
cum debita moderatione, atque ita insti-
tuantur, ut non sit periculum cædis, aut
gravis vulneris, nisi casu, & per accidens
secuturi, defacto etiam de Jure Canonico
licita esse. Ita Abb. *in c. 1. b. tit. n. 3. Navar.*
Man. c. 15. n. 9. Stephan. Costa tr. de Lu-
do art. 1. §. 2. n. 31. Azor p. 3. l. 2. c. 15.
not. 1. Barbof. in c. 1. cit. n. 2. Gonzal. in c.
fin. eod. n. 6. Wagnereck in Extrav. cit. in
Exeges. Vallens. hic n. 3. Zœl. n. 2. König
n. 3. Schambog. n. 2. Wiestner n. 4. Reif-
fenstuel n. 8. & patet ex praxi Aularum,
ubi hujusmodi Torneamenta, & innoxij
Ludi

Ff

Ludi Equestres in Principum inauguratione, natiuitate, nuptiis &c. frequenter, & nemine improbane adhibentur.

6 Quod tamen intelligendum de Laicis tantum; nam Clericis etiam hoc secundo modo accepta Torneamenta prohibita sunt sub poena Anathematis in Concil. Herbipol. *can. 4.* sub Honorio IV. & Salisburgensi sub Martino V. ut refert Gonzal. *l. cit. n. 6.* § 11, tamen enim in huiusmodi Torneamenti nullum imminet profligandæ vitæ periculum, tamen vel ipsa species bellicæ exercitationis, à pace abhorrens, dedeeet Clericos.

7 Quaritur 3. sub qua poena vetita sint Torneamenta primo modo accepta? *xy.* si quis in huiusmodi Torneamenti occubuit, occidens plectendus est instar Homicidæ voluntarii, & occisus, si Laicus sit, privatur sepulturâ Ecclesiasticâ *c. felicitis 1.* & *c. fin. b. tit.* Host. *Summ. b. tit. n. 3.* Barbof. *in c. 1. cit. n. 1.* Engl *bis n. 2.* Pirhing *n. 2. not. 2.* König *n. 2.* Schambog. *n. 2.* Reiffenstuel *n. 6.*

8 Proceditque hoc, etsi poenitens decesserit; in hoc enim casu S. Viaticum quidem ei non denegatur, non tamen Sepultura Ecclesiastica conceditur *can. si quis 6. caus. 26. q. 6.* Gloss. *in c. 1. V. negetur b. tit.* Host. *in Summ. bic n. 3.* Vivian. *in cit. §.* vulnerato, Barbof. *ibid. n. 7.* Gonzal. *ibid. n. 1.* & *in c. fin. n. 3.* Vallens. *n. 2.* Zœf. *n. 1.* Honor. *n. 2.* Schambog. *n. 2.* Et sic conceditur ei, quod majus est, scilicet Corpus Christi, & quod minus est, nempe Sepultura Ecclesiastica prohibetur, ex causa, ut potius consulatur vivis, quam defunctis, nempe ut vivi deterreantur à talibus, cum viderint decedentes ex huiusmodi Torneamenti sepeliri extra locum Sacrum. Gonzal. *l. cit. n. 8.*

9 Ab hac poena immunes sunt 1. Clerici; nam si occisus sit Clericus, in huiusmodi Torneamenti pugnant, pro eo quidem fieri prohibentur Oblationes, & Orationes publicæ; si tamen decesserit poenitens, quia est persona DEO dicata, sepulturâ Ecclesiasticâ non privatur. *can. quicumque Clericus 4. caus. 23. q. 8.* Host. *bic in Summ. n. 4.* 2. etiam Laici, qui non animo ludendi, sed ad recipienda credita ad locum, Torneamenti exercendis destinatum devenerint; licet enim ibi casu fortuito, qui prævideri non potuit, obierint, corpora tamen eorum dispensatione,

scilicet illa generali, qua conceditur sepultura in Cœmeterijs omnibus Christianorum corporibus, Ecclesiasticæ sepulture tradi debent, ut habet *c. fin. b. tit.* & norant *ibidem Vivian. §. secus si.* Barbof. *n. 2.* Wagnereck *not. 2.* Vallens. *n. 2.* Zœf. *n. 1.* Honor. *n. 2.* Schambog. *n. 2.* § 3, Reiffenstuel *n. 6.* 3. qui curiositatis etiam, & spectandi gratiâ tantum accesserunt; quia cum privatio Sepulture Ecclesiasticæ sit poena, debet restringi ad proprios terminos. Abb. *in c. fin. cit. not. 1.* Host. *in summ. bic n. 4.* Sylv. *v. Torneamentum §. privatur.* Pirhing *n. 3.*

Eadem ratione, qua Torneamentum 10 ta, & ob causam periculi animæ, & corporis, ut constat ex *Const. S. Pij V. editâ 1567.* & aliorum Pont. prohibentur etiam agitationes taurorum, & ferarum bestiarum, ne homines cum ijs periculose in pugnam descendant; additurque poena Excommunicationis contra Dominos permittentes tales agitationes, & ibidem decedentes Ecclesiasticâ sepulturâ privantur, prout norant Azor *p. 3. l. 2. c. 15. not. 2.* Gutier. *can. qq. l. 1. c. 7.* Quarant. *in Summ. Bullar. V. Torneamentum.* Barbof. *in c. 1. b. tit. n. 3.* Gonzal. *in c. fin. eod. n. 7.* Wagnereck *not. 1.* Vallens. *n. 4.* Engl. *n. 3.* Jure Civili, qui pro mercede cum bestiis in arena dimicant, vel aliquod pramium pugnæ cum bestiis intæ accipiunt, infames efficiuntur *l. hunc titulum 1. §. removet 6. §.* & qui operas ff. de Postuland. Engl. *n. 4.*

Si tamen sufficienter caveatur, ne 11 cædes contingat, Taurorum agitatio permitti potest: & sic permittitur in Hispania, pro qua idcirco quoad Laicos prædictæ poenæ, & Censuræ revocata fuerunt per Gregorium XIII. duabus adhibitis conditionibus, scilicet, ut agitationes Taurorum diebus festis non fiant, & ut per eos, ad quos spectabit, provideatur, ne exinde alicujus mors, quantum fieri poterit, sequi possit. Barbof. *in c. 1. cit. n. 4.* Porro hanc Constitutionem confirmavit Clemens VIII. simulque sustulit poenam privationis sepulture Ecclesiasticæ, & alias positas à S. Pio V. reducendo illas ad terminos Juris communis, in quo privatio Sepulture Ecclesiasticæ, contra taliter decedentes lata, non invenitur. Barbof.

l. cit. n. 7.